

Тимошук Наталія Петрівна, здобувач
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат
юридичних наук, доцент, завідувач
кафедри філософії права та юридичної
логіки Національної академії внутрішніх
справ *Кравець В. М.*

ПРАВОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНА ТЕНДЕНЦІЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Сучасний соціальний простір вказує, що всі процеси несуть на собі відбиток дії глобалізації, глибина і масштаб якої визначається їх цивілізаційною характеристикою, рівнем та динамікою їхнього розвитку, здатністю і потенціалом до змін.

Процес глобалізації, що спостерігається протягом останніх десятиліть, викликає багато дискусій серед науковців різних галузей. Проблема глобалізації та її наслідкам присвячено багато найсучасніших досліджень. Привертають увагу науковців такі аспекти глобалізації, як: геополітичні зміни сучасного середовища; глобальні трансформації та безпека розвитку політичних, економічних, соціальних систем; еволюція міжнародних відносин; співвіднесення глобальних та національних факторів; проблеми глобальних трансформацій; міжнародна економічна безпека та інші. Однак багато питань ще є відкритими, досить суперечливими і потребують подальшого вирішення.

Дана проблема має безпосереднє відношення до права, що формується сьогодні, – права, яке можна назвати правом суспільства, що глобалізується. Зовні глобалізація впливає на право на рівні взаємовідносин та функціонування національних правових систем, що зумовлює посилення їх тісного взаємозв'язку і взаємозалежності.

Однак даний процес протікає без належного теоретичного осмислення, вчені загострювали увагу в основному на необхідності адаптації українського права і законодавства до Європейського Союзу та СОТ, виконання нашою державою зобов'язань перед Радою Європи та іншими процесами, пов'язаними з інтеграцією України до міжнародних та

наддержавних політичних утворень. Тому сьогодні слід зосередити увагу на необхідності переорієнтації парадигми дослідження в правовій сфері в напрямку виявлення світоглядно-методологічних і доктринальних основ осмислення правової глобалізації, вивчення її місця та значення в загальносвітових процесах глобалізації, а також з'ясування позитивного та негативного її потенціалу.

Складність феномену глобалізації та масштаби її прояву обумовлюють суперечки з приводу значення і навіть визначення цього процесу. В широкому сенсі глобалізація – це, з одного боку, переростання національних і регіональних проблем в загальносвітові, а з іншого – формування загального господарського, соціального і природно-біологічного середовища в планетарному масштабі. У вузькому сенсі глобалізація трактується тільки в соціоекономічному аспекті, як перетворення національних, соціальних і господарських структур в цілісну і єдину геосоціоекономічну реальність.

Зокрема, всі визначення глобалізації можна поділити на два основні типи. Прихильники першого типу визначень трактують глобалізацію як своєрідну «хибну свідомість», штучно вигадану ідею з метою приховати реальну економічну й політичну сутність стратегій капіталу або урядів, котрі традиційно спрямовані на визиск і самозбагачення. Прихильники другого типу визначень вважають глобалізацію реальним процесом, а не міфом чи феноменом свідомості.

Глобалізація, як системоутворюючий чинник, здійснює різноспрямований вплив на основні компоненти правової реальності. З одного боку, вона відкриває широкі можливості розвитку і процвітання національної правової системи, а з іншого, сприяє руйнуванню її самобутності й ідентичності шляхом універсалізації і стандартизації економічної, політичної, інформаційної, культурної й правової сфер.

Правова глобалізація проявляється в трансформації й модернізації правових норм і принципів у рамках національної правової системи відповідно до норм міжнародного та наднаціонального (глобального) права. Вплив глобалізації на правове життя держав і народів відбувається в різних формах і різними методами. Основними напрямками трансформації національної правової системи є рецепція, гармонізація, уніфікація, стандартизація, адаптація, апроксимація та інфільтрація.

Таким чином, глобалізацію варто розглядати як багатомірне явище: як процес, як нову ідеологію, як етап розвитку людської цивілізації, як неминучу стадію історичної динаміки. Проблематика правової глобалізації носить комплексний характер, що повинно бути враховано при розробці правової політики України.